МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Рівень вищої освіти	**Перший (бакалаврський)**
Галузь знань	**01 Освіта / Педагогіка**
Предметна спеціальність	**014.07 Середня освіта (Географія)**
ОПП	**Середня освіта (Географія)**

Львів 2022

Загальні положення

Атестація здобувачів вищої освіти є обов'язковим підсумковим етапом навчання студентів за кожним освітнім рівнем. До атестації допускаються студенти після завершення теоретичної і практичної частини навчання, які повністю опанували зміст навчального матеріалу, передбаченого освітньою програмою за певною спеціальністю та відповідним освітнім рівнем, і виконали всі вимоги навчального плану та освітньої програми. Метою атестації є встановлення фактичної відповідності рівня підготовки випускника вимогам освітньої програми.

Комплексний кваліфікаційний екзамен є однією з форм підсумкової атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)» предметної спеціалізації 014.07 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Екзамен стосується обов'язкових освітніх компонентів, він відбувається наприкінці 8-го семестру на четвертому році навчання.

Мета кваліфікаційного екзамен – оцінити загальнотеоретичну і практичну підготовку випускників освітньої програми, їхню здатність розв'язувати складні наукові задачі та прикладні питання в рамках предметної спеціалізації 014.07 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта / Педагогіка; містить запиатнян із педагогічних дисциплін, психології, охорони здоров'я учнів; фізичної і суспільної географії, методики викладання географії.

Основне **завдання** кваліфікаційного екзамену – оцінити рівень володіння загальними і фаховими компетентностями бакалавра з географії за освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)», галузі знань 01 Освіта / Педагогіка та опанування головних програмних результатів навчання. Атестаційний іспит передбачає відповіді студента на питання, що демонструють інтегрований підсумок їхньої освітньої і професійної підготовки.

Програма кваліфікаційного екзамен розроблена на основі «Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)» та враховує основний фокус освітньої програми.

Складання атестаційного іспиту передбачає реалізацію **компетентностей**:

Питання для атестаційного іспиту складено на основі силабусів навчальних дисциплін, які формують систему професійних компетентностей випускників за освітньою програмою «Середня освіта (Географія)» освітнього ступеня бакалавр і виносяться на атестацію.

Форма і порядок проведення атестаційного іспиту

Атестаційний іспит проводиться з нормативних освітніх компонентів циклу професійної та практичної підготовки. Зміст програми відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 Географія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, відображає теоретичні основи та практичні знання з географії.

Іспит проводиться в усній формі. Умовою допуску до іспиту є відсутність академічної заборгованості у студентів.

Для проведення іспиту організовується екзаменаційна комісія. У процесі підготовки до іспиту проводяться консультації з тих дисциплін, питання яких включено до білетів. Екзаменаційна комісія під час роботи дотримується вимог «Положення про екзаменаційну комісію у Львівському національному університеті імені Івана Франка».

Програма атестаційного іспиту розроблена групою забезпечення ОПП й ухвалена у встановленому порядку. На основі програми укладаються екзаменаційні білети.

Загальні критерії оцінювання

Оцінювання рівня підготовки бакалавра здійснюють члени Екзаменаційної комісії на основі встановлених критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики (білетів для атестаційного іспиту), затверджених у встановленому порядку. Під час оцінювання чітко визначаються критерії оцінювання відповідей на запитання. Загальна оцінка формується сумарним значенням оцінок за кожне окреме питання білету.

Відповідно до вимог Болонської угоди використовується національна шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується таблиця 1:

Таблиця 1

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
81-89	B	добре
71-80	C	
61-70	D	задовільно
51-60	E	
21-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Відповідь випускника на екзамені оцінюється на: «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно».

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який продемонстрував повне, всебічне, усвідомлене, правильне знання програмового матеріалу і виклав відповідь логічно, грамотно, переконливо, показав сформованість необхідних умінь на творчому рівні, готовому до подальшого професійного вдосконалення.

Оцінкою «добре» оцінюється відповідь випускника, що характеризується повнотою, усвідомленістю, правильністю, грамотністю і послідовністю викладу. Допускаються неточності у формулюваннях, негрубі помилки, які самостійно виправляються здобувачем у процесі бесіди з викладачем. При цьому студент демонструє здатність до самостійного здобуття знань в ході подальшої професійної діяльності.

Оцінку «задовільно» заслуговує випускник, який виявив повне, усвідомлене, правильне знання навчально-програмного матеріалу в обсязі, достатньому для майбутньої роботи за професією. Під час відповіді студент може допустити деякі неточності, негрубі помилки, відчуває труднощі в самостійному викладі матеріалу, але правильно відповідає на питання членів Екзаменаційної комісії, в результаті навідних питань за допомогою екзаменаторів виправляє допущені помилки і неточності.

Оцінка «незадовільно» може бути поставлена випускнику, який виявив неповне, неусвідомлене знання навчально-програмового матеріалу, припускається грубих помилок, нездатний самостійно викласти відповідь на питання білета, відповідає неправильно або не дає відповіді на поставлені питання. Демонстрований рівень знань та вмінь не може бути визнаний достатнім для професійної діяльності.

Оцінки атестаційного іспиту виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка екзамену визначається як середня за кожне питання.

Рішення про оцінку знань, виявлених при складанні атестаційного іспиту, а також про присудження ступеня бакалавр із присвоєнням кваліфікації *Бакалавр географії* та видання випускникам дипломів (загального зразка чи з відзнакою) приймається на закритому засіданні Екзаменаційної комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови ЕК є вирішальним.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Байцар А.Л. Фізична географія України. – Львів, 2012. – 354 с.
2. Безуглий В. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу : по сібник / В. В. Безуглий, С. В. Козинець. – Київ : Академія, 2003. – 688 с.
3. Білецький М. І. Соціальна географія : навч. посібник / Білецький М. І., Ванда І. В.,

Котик Л. І. — Львів: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. — 328 с.

4. Богуцький А. Лесовий покрив Волинської височини: стратиграфія, опорні розрізи, інженерно-геологічна характеристика / А. Богуцький, П. Волошин, О. Томенюк. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. –152 с.

5. Богуцький А. Лесовий покрив Подільської височини: стратиграфія, опорні розрізи, інженерно-геологічна характеристика / А.Богуцький, П.Волошин, О.Томенюк. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. –238 с.

6. Влах М. Р. Географія населення: словник-довідник. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 18. Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки: навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 344 с.

7. Влах М. Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 332 с.

8. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посіб. / М. Р. Влах, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 344 с.

9. Волкова Н. П. Педагогіка. Київ: Академвидав, 2012. 616 с. або https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf

10. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / С.П. Гантінгтон ; [пер. з англ.]. – Львів : Кальварія, 2006. – 474 с.

11. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посібник / Я. Б. Олійник та ін. [за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова]. – Київ : Знання, 2011.

12. Гродзинський М. Д. Ландшафтна екологія : підручник / М. Д. Гродзинський. — К. : Знання, 2014. —550 с.

13. Гудзеляк І. І. Географія населення: навч. посібник / Ірина Гудзеляк. 2-ге вид., переробл., доп. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 256 с. + 8 с. кол. іл.

14. Де Блій Г., Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти / Переклад з англ., за редакцією і з співучастю О. Шаблія. Київ: Либідь, 2004.

15. Джаман В.О. Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти. – Чернівці: Рута, 2003.

16. Динаміка освітніх процесів та підготовка майбутніх фахівців у системі вищої освіти: відповідь на сучасні суспільні запити: колективна монографія / Ю.Д. Заякук, О.В.

17. Дичківська І. М. (2015) Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академ.видав. – 304 с.

18. Дністрянський М. С. Політична географія України : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. — 348 с.

19. Дністрянський М.С. Етногеографія України: навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008.

20. Довідковий атлас світу / за ред. В. Молочко. –Київ: Кратографія, 2018. – 328 с.

21. Дронова О.Л. Геоурбаністика: навч. посібник для вищих навч. заклад. – Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2014.

22. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. / С. Кузик, О. Шаблій, М. Книш, Г. Анісімова та ін. / За ред. С. Кузика. – Львів: Світ, 2005. – 672 с.

23. Економічна і соціальна географія світу: навч. посібник / За ред. Кузика С.П. – Львів: Світ, 2002.

24. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 364 с. https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2111/1/np_istoria_pedagogiky.pdf

25. Зайченко І.В. Педагогіка. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. – 608 с. або https://westudents.com.ua/knigi/344-pedagogka-zaychenko-B.html

26. Заставний Ф. Д. Україна. Природа, населення, економіка. - Львів: Апріорі, 2011.

27. Караманов, В.С. Федина-Дармохвал, Х.І. Калагурка та ін.; за заг. ред. Д.Д. Герцюка та Ю.Д. Заячук. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 250 с.

28. Книш М. М. Бразилія: суспільно-географічна характеристика / М. М. Книш. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 150 с.

29. Книш М. М. Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються : навч. посібник / М. М. Книш. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 264 с.

30. Книш М. М. Суспільна географія країн, що розвиваються: проблеми теорії, методології та методики. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. — 276 с.

31. Книш М. М., Мамчур О.І., Ванда І. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океа нія) : навч. посібник – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 372 с.

32. Книш М. Суспільна географія країн, що розвиваються : проблеми теорії, методології та методики: монографія / М. Книш. – Львів : ЛНУ ім. Івана Фра нка, 2019. – 276 с.

33. Ковальчук І. Екологія : підручник / І. Ковальчук, В. Робак. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. — 325 с.

34. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. 608 с.

35. Колтун О.В. Вступ до геоморфології. – Львів, 2006.

36. Костащук І. І. Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці : ЧНУ, 2018. – 512 с.

37. Костів Л. Я. Фізична географія материків і океанів. Африка : нав.-методиний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 184 с.

38. Костів Л.Я. Регіональна фізична географія. Євразія: навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – 336 с

39. Котик Л. Суспільна географія макрорегіонів світу (Центральна, Пів денно-Східна Європа та Східна Балтія): навч. посібник для самост. роботи сту дентів / Л. Котик. — 2-ге вид., допов. і перероб. — Львів: Простір-М, 2022. — 108 с.

40. Кравчук Я. С. Рельєф Українських Карпат /Я. С. Кравчук. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. – 576 с.

41. Кравчук Я.С. Рельєф заповідників і національних природних парків Українських Карпат / Я. С. Кравчук, В. П. Брусак. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. –256 с.

42. Круглов І. Трансдисциплінарна геоекологія: монографія. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. – 292 с

43. Круль В. П. Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – 344 с.

44. Кузик С. П. Географія світового господарства : навчальний посібник / С. П. Кузик, О. І. Мамчур, І. В. Ванда. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 312 с. (Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/verstka_Kuzuk_Vanda_Mamchur_29_2014_1.pdf).

45. Кузик С. П. Економічна і соціальна географія Америки / С. П. Кузик, М. М. Книш. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 1999. – 300 с.

46. Кукурудза С. І. Біогеографія : підручник / С. І. Кукурудза. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. — 504 с.

47. Курганевич Л.П., Біланюк В.І., Андрейчук Ю.М. Загальна гідрологія. – Львів, 2020. – 336с.

48. Львів: комплексний атлас / за ред. О. Шаблія. Київ: ДНВП «Картографія», 2012.

49. Максимюк С.П. Педагогіка. – Київ: Кондор, 2005. 667 с. https://4vpupo.org.ua/download/metod_probl/pedagogika.pdf

50. Мамчур О. І. Збірник завдань з курсу “Суспільна географія макрорегіонів світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія)” / О. І. Мамчур, І. В. Ванда. – Львів, 2022 – 100 с. [5,81 друк. арк.]

51. Мезенцев К. В. Проблеми та перспективи української суспільної географії XXI століття / К. В. Мезенцев. – URL: http://www.academia.edu/2548348.

52. Мезенцев К. В. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація : монографія / К. В. Мезенцев, Г. П. Підгрушний, Н. І. Мезенцева. – Київ : ДП “Прінт-Сервіс”, 2014. – 132 с.

53. Міллер Г. П. Ландшафтознавство: теорія і практика: навч. посіб. / Г. П. Міллер, В. М. Петлін, А. В. Мельник. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. — 172 с.

54. Навчальні підручники, навчально-методичні посібники, рекомендовані МОН. URL: https://mon.gov.ua/ ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programipidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon.

55. Навчальні програми. Географія. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 р. № 698. URL: https://mon.gov.ua/storage/ app/media.

56. Назарук М. М. Соціальна екологія: соціально-екологічний аналіз : монографія / М. М. Назарук. — Львів : Укр. акад. друкарства ; Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. — 348 с.

57. Олійник Я. Б. Загальне землезнавство : підручник / Я. Б. Олійник, Р. П. Федорищак, П. Г. Шищенко. — К. : Знання-Прес, 2008. — 342 с.

58. Павловська Т. С. Геоморфологія : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Т. С. Павловська, І. П. Ковальчук. –Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 348 с.

59. Педагогічна майстерність: підручник. За ред. І. Зязюна. Київ, 2004. 422 с.

60. Петлін В. М. Конструктивна географія / В. М. Петлін. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. — 544 с.

61. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів : підручн. у двох част. / С. П. Позняк. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2010. — Ч. 1. — 270 с. ; Ч. 2. — 286 с.

62. Регіональна економіка: підручник / за заг. ред. проф. Н. Л. Гавкалової. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. 464 с.

63. Рельєф України. Навчальний посібник / Б.О. Вахрущев, І.П. Ковальчук, О.О. Комлєв, Я.С. Кравчук, Е.Т. Палієнко, Г.І. Рудько, В.В. Стецюк; За загальною редакцією В.В. Стецюка. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 688 с.

64. Ровенчак І. І. Географічне країнознавство / І. Ровенчак, О. Мамчур. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 112 с. (6,51 друк.арк)

65. Ровенчак І. І. Географія культури : проблеми теорії, методології та методики дослідження : монографія— Львів : Байцар А.Л.Фізична географія України. – Львів, 2012. – 354 с.

66. Рудько Г.І. Геологія з основами геоморфології: підручник для студентів екологічних і географічних спеціальностей / Г.І. Рудько, О.М. Адаменко, О.В. Чепіжко, М.Д. Крочак. – Чернівці: «Букрек», 2010. – 400 с.

67. Соціальна географія: основи теорії: навч. посіб. / Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко, І. В. Гукалова, Ю. М. Хвесик. К.: ВПЦ "Київський університет", 2020. 495 с.

68. Стафійчук В. І. Політична географія світу: навч. посібник. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 306 с

69. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : навч. посіб. /О. Г. Топчієв. — Одеса : Астропринт, 2009. — 544 с.

70. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібник. – Одеса: Астропринт, 2005.

71. Топчієв О. Г. Методологічні засади географічної науки / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська. – Херсон : Видав. дім “Гельветика”, 2020. – 366 с.

72. Топчієв О. Г. Методологічні основи географії: ландшафтна оболонка Землі. Довкілля : навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська. – Херсон : Гельветика, 2018. – 348 с.

73. Топчієв О. Г. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 372 с.

74. Трохимчук С.В., Федунь О.В. Політична географія світу. – К.: Вища школа, 2007. – 422 с.

75. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. – Львів: Вид.центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003. – 444 с.

76. Шаблій О.І. Суспільна географія. У шести книгах. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015-2022.

77. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. - Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2001.

78. Шубер П.М., Таранова Н.Б. Метеорологія і кліматологія. – Тернопіль, 2014. – 290 с.

Перелік запитань для підготовки до комплексного кваліфікаційного іспиту

1. Педагогіка як наука, її об'єкт і предмет дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень.
2. Особливості психолого-педагогічної взаємодії з учнями молодшого, середнього та старшого шкільного віку.
3. Поняття про процес навчання, його структуру, компоненти, функції.
4. Методи навчання. Інтерактивне навчання.
5. Форми організації навчального процесу в школі.
6. Типологія і структура уроку.
7. Особливості і вимоги підготовки вчителя до уроку.
8. Процес виховання в сучасній школі, його мета і завдання. Принципи та закономірності виховання.
9. Поняття про сутність методів, прийомів і засобів виховання.
10. Національне виховання в українських родинах.
11. Природа і людина: особливості підходів до їх вивчення у шкільній географії.
12. Вміння і навички, які отримають учні на практичних роботах на уроках географії.
13. Евристична бесіда, як метод викладання на уроках географії.
14. Географічні дидактичні ігри на уроках географії. Форми-підвиди ігрового уроку.
15. Урок – уявна подорож.
16. Правила і різновиди роботи з контурною картою. Вимоги до оформлення контурних карт.
17. Вкажіть головні проблеми, що вирішує дидактика географії.
18. Когнітивні процеси, що задіяні під час навчання географії. Наведіть приклади педагогічного впливу на ці процеси.
19. Охарактеризуйте і наведіть приклади застосування інноваційних принципів навчання географії.
20. Охарактеризуйте і наведіть приклади способів і рівнів просторового мислення, які розвиває шкільна географія.
21. Поясніть сутність компетентнісно-орієнтованого навчання географії. Наведіть приклади його реалізації з власної педагогічної практики.
22. Традиційні та інноваційні прийоми, які застосовують педагоги для формування географічних понять.
23. Розкрийте поняття "навчальна проблема". Які види навчальних проблем найчастіше застосовують у шкільній географії?
24. Розкрийте суть критичного мислення і наведіть приклади застосування на уроках географії прийомів для його розвитку.
25. Поясніть особливості сучасного уроку географії як форми навчання.
26. Вкажіть, які є форми роботи учнів на уроці географії. В чому полягає їх методична особливість?
27. Назвіть та охарактеризуйте групи критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.
28. Регіонознавство у шкільній природничій та суспільній географії.
29. Географічне країнознавство: головні поняття, сучасна схема характеристика країни.
30. Географічна освіта як основа формування світогляду учня. Вкажіть компетентності, що допомагають формувати світогляд учнів.
31. Патріотичне виховання і географія у школі.
32. Географічна оболонка: сутність, межі, структура.

33. Колообіг води у природі.
34. Географічні наслідки обертових рухів Землі (навколо осі і навколо Сонця).
35. Висвітлення питань з українознавчої фізико-географічної тематики у навчальній програмі 8 класу.
36. Магнітосфера та магнітне поле Землі.
37. Всесвіт: будова і теорії походження.
38. Гідрологічні характеристики та водний режим річок.
39. Припливи і відпливи: причини і наслідки.
40. Походження і типи озер.
41. Типи боліт та їхнє екологічне значення.
42. Льодовики: походження, типи, екологічне значення.
43. Висвітлення розділу «Ландшафти України» у навчальній програмі 8 класу.
44. Висвітлення розділу «Природокористування» у навчальній програмі 8 класу.
45. Висвітлення розділу «Географічний простір України» у навчальній програмі 8 класу.
46. Висвітлення розділу «Природні умови і ресурси України» у навчальній програмі 8 класу.
47. Географічні карти і їх класифікація.
48. Географічні атласи та глобуси. Їх класифікація.
49. Картографічні проекції і їх класифікація.
50. Можливості та методика вивчення місцевості за картами.
51. Історія розвитку картографії в Україні.
52. Поняття про ґрунт і чинники ґрунтотворення.
53. Закономірності поширення ґрунтів на Землі.
54. Основні типи ґрунтів України, їхнє поширення, властивості, родючість.
55. Охорона і раціональне використання ґрунтів.
56. Методика дослідження складу і властивостей ґрунтів на уроках географії, природознавства й інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
57. Демографічна криза в Україні наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. та висвітлення проблематики у шкільному курсі географії.
58. Демографічне старіння в Україні: чинники, територіальні відмінності та соціально-економічні наслідки.
59. Міське та сільське розселення України: регіональні відмінності і тенденції структурних трансформацій.
60. Етнонаціональний і мовний склад населення України та методика вивчення теми у шкільному курсі географії.
61. Українська діаспора: передумови формування та особливості розселення.
62. Методичні особливості вивчення географії населення регіону в рамках краєзнавчої складової шкільного курсу “Україна у світі: природа, населення”
63. Клімат Африки. Визначте чинники формування клімату Африки. Схарактеризуйте кліматичні пояси та типи клімату Африки (відповідно до теми «Африка навчальної програми з географії 7 класу).
64. Охарактеризуйте рослинний і тваринний світ Австралії. Поясніть причини його унікальності (відповідно до теми «Австралія» навчальної програми з географії 7 класу).
65. Охарактеризуйте вертикальну поясність Анд (відповідно до теми «Південна Америка» навчальної програми з географії 7 класу).
66. Природні зони Північної Америки. Проаналізуйте особливості їхнього поширення. Охарактеризуйте природні зони відповідно до теми «Північна Америка» навчальної

програми з географії 7 класу).
67. Рельєф дна Атлантичного океану. Охарактеризуйте основні форми рельєфу дна Атлантичного океану та процеси, які їх формують (відповідно до теми «Атлантичний океан»
навчальної програми з географії 7 класу).
68. Стан використання та охорона водних ресурсів України.
69. Лісові ресурси України: стан, використання, охорона.
70. Поняття раціонального природокористування та класифікація природних ресурсів
71. Бальнеологічні ресурси України, їх використання та охорона.
72. Головні тенденції використання земельних ресурсів в Україні.
73. Структура природно-заповідного фонду України: висвітлення у шкільних навчальних програмах з географії.
74. Форми біотичних відносин.
75. Класифікація та характеристика екологічних чинників.
76. Моніторинг природного середовища України та його структура.
77. Антропогенне забруднення довкілля України та його екологічні наслідки.
78. Висотна поясність гірських геосистем: висвітлення у шкільних навчальних програмах з географії.
79. Екологічне зонування Світового океану.
80. Біогеографічне районування України.
81. Біоми помірного поясу північної півкулі (ліси, степи, прерії): висвітлення у шкільних навчальних програмах з географії.
82. Трансформація енергії та речовини в біосфері: висвітлення у шкільних навчальних програмах з географії.
83. Структура фізичної географії і місце у ній ландшафтознавства. Морфологічні частини ландшафту.
84. Систематика ПТК. Висвітлення у шкільних навчальних програмах з географії.
85. Географічний ландшафт як вузлова одиниця фізико-географічного районування.
86. Властивості ПТК. Висвітлення у шкільних навчальних програмах з географії 7-11 класів.
87. Внутрішня будова Землі. Схарактеризуйте літосферу відповідно до навчальної програми з географії 6 класу .
88. Поняття про платформи і геосинкліналі. Схарактеризуйте внутрішню будову платформ відповідно до навчальної програми з географії 7 класу.
89. Схарактеризуйте корисні копалини України, наведіть їхню класифікацію за використанням, закономірності поширення відповідно до навчальної програми з географії 8
класу.
90. Схарактеризуйте рельєф дна Світового океану відповідно до тем навчальної програми з географії (7 клас).
91. Схарактеризуйте ґрунтові води та їхні особливості відповідно до навчальної програми з географії (6 клас).
92. Схарактеризуйте тектоніку літосферних плит відповідно до навчальної програми з географії (11 клас).
93. Опис погоди в метеорологічних величинах і явищах (у навчальній програмі з географії 8 класу).
94. Чинники формування клімату. Вплив на розподіл температури повітря і атмосферних опадів (у навчальній програмі з географії 7 – 8 класів).
95. Зміни клімату, їхні причини та наслідки (у навчальній програмі з географії 9 класу).

96. Місце клімату в природних комплексах. Кліматичні пояси Землі (у навчальній програмі з географії 7 класу).
97. Прикладне значення клімату (у навчальній програмі з географії 8 класу).
98. Об'єкт, предмет і структура політичної географії
99. Географія сучасних міграцій населення світу.
100. Об'єкт, предмет і структура географії населення.
101. Чинники формування вікового складу населення. Проблема демографічного старіння.
102. Головні риси сучасних урбанізаційних процесів у світі.
103. Наукові підходи до вивчення державної території у політичній географії.
104. Сучасна політична карта світу.
105. Закономірності та просторові відмінності природного відтворення населення світу.
106. Головні форми державного устрою: форми правління, адміністративно територіального устрою, політичні режими. Типи столиць.
107. Суспільно-географічна характеристика Латинської Америки і Карибського регіону
108. Суспільно-географічна характеристика Північної Африки та Африки на південь від Сахари.
109. Суспільно-географічна характеристика Південної Азії.
110. Суспільно-географічні аспекти становлення Китаю як глобальної держави.
111. Суспільно - географічні відмінності країн Європи (Західна, Північна, Східна, Південна).
112. Суспільно-географічні проблеми розвитку країн Східної Європи.
113. Суспільно-географічна характеристика США як глобальної держави.
114. Поняття про світове господарство. Компонентна і геопросторова структура світового господарства: висвітлення у шкільній програмі з географії
115. Охарактеризуйте головні чинники розвитку світового господарства у шкільній географії.
116. Охарактеризуйте головні глобальні тенденції розвитку світового господарства (глобалізація, інформатизація, транснаціоналізація тощо) та їх вплив на економіку України.
117. Головні міжнародні інтеграційні економічні об'єднання у світовому господарстві (глобальні, регіональні, субрегіональні організації): їхні роль і перспективи, місце України.
118. Природно ресурсний потенціал світового господарства та концепція сталого розвитку у шкільній програмі з географії.
119. Вивчення проблеми формування державної території і кордонів України у шкільній географії.
120. Вивчення етнонаціонального складу населення України у шкільній географії.
121. Географія міських поселень України та її відображення у шкільній географії.
122. Географія зарубіжних українців та її вивчення у шкільній географії.
123. Адміністративно-територіальний устрій та адміністративна реформа: вивчення у шкільній географії.
124. Проблеми паливно-енергетичного комплексу України.
125. Галузева структура господарства України та її відображення у шкільній географії.
126. Тенденції і перспективи розвитку сільського господарства України.
127. Транспорт України: вивчення у шкільній географії.
128. Зовнішні зв'язки України: відображення у шкільній географії.
129. Географія машинобудування і чорної металургії України.
130. Географія обробної промисловості України: відображення у шкільній географії.

131. Поняття про форму і розміри Землі.
132. Система координат у топографії.
133. Масштаби топографічних карт і планів.
134. Топографічне знімання ділянок місцевості.
135. Орієнтування на місцевості за допомогою топографічної карти.